

סוכריות

יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ה, עמ' 238-241
תרגום: אורי אורלב

- בקר טוב, עלמתי - אמר אדון אינגנצי, רוק זקן המרפוב משקפים כחלים, בשעה שהתנישב על הכסא ושלף קפסות טבק הרחה, שהוכנה בסודי-סודות כדי שלא להסגיר את מרפיביה, וניחוחה עורר את התפעלותם של חבריו בגן הססקי.

- חצי פונט ספריות לכבודו - שאלה העלמה בחיוד.

- בו בבקשה, כרגיל, חמש-עשרה קופיקות.

- הן בודאי טעימות לך אדוני, הספריות שלנו.

- זה לא בשבילי.

- אם כן לנכד.

- לא, עלמתי, לא לנכד; אין לי נכד. הן סתם לילדים. אם לעלמה יהיה פעם זמן אספר לה משהו, ואולי גם אתן לה לקרא משהו על הספריות האלה.

מישהו נכנס לחנות. אדון אינגנצי לקח את הספריות שלו ויצא. הפרתי את אדון אינגנצי במקרה. כאשר הזכרתי לו שהבטיח לעלמה מחנות הממתקים לקרא לה משהו על הספריות ושגם אני משתוקק לדעת מה כתב על אותן ספריות, הוא מלמל באי רצון:

- אה... מה אתה יודע על הדברים האלה, אדוני: אתם, הצעירים, לא תבינו אותי ובמקרה הטוב רק תצחקו לי.

השקעתי מאמצים רבים עד שהספיק סוף סוף לקרא את רשימותיו. הן נכתבו במחברת עבה למדי.

- שב אדוני ותקשיב.

הוא התחיל לקרא:

"כאשר הייתי צעיר היו לי כשרונות, זכרון, כוח, ולמרות זאת לא התחשק לי לעשות שום דבר. השמים העניקו לי ביז רחבה, אבל במקום להשתמש במתנותיהם לטובת אחרים ולטובתי שלי, בזבזתי את המתנות האלה. לא רק שלא עשיתי שום דבר טוב במשך עשרים-וחמש שנות חיי הראשונות, אפילו לא רכשתי השכלה כדי להיות עובד מועיל ואדם עצמאי. שנה לפני מותה הצליחה אמי בתחנונים ודמעות לקבל משרה פלשהי עבורי אצל חברו של בעלה, כלומר אבי, ואז ישבתי שם שלושים שנה. אחר-כך יצאתי לגמלאות והתחלתי להיות בעני, ללא תעסוקה ועם בריאות לקויה. שלושים שנות משך פגעו בבריאותי. לא הייתה לי אשה ולא היה לי אף אדם קרוב והיה לי רע. שוטטתי שעות ברחובות והתבוננתי במראות העיר הזאת שחייתי בה כל כך הרבה שנים, וכמעט לא הפרתי, מפני שקמים שלמים בלתי בחדר אחד לנד שלחן כתיבה. למרות שרגלי כאבו, מפני שלא היו רגילות להליכה, בכל זאת המשכתי ללכת, מפני שהפל עורר בי סקרנות, כמו ילד הרואה בפעם הראשונה פרפר ודברים יפים אחרים. חשבתי מחשבות רבות בשעת טיולי בדידות אלה. אלו הייתי עובד כראוי ומפתח את כשרונותי, הייתי יכול להיות עכשו בעל הון גדול והייתי יכול לעזור לרבים מן האנשים העניים האלה, שאני יכול רק להתבונן בהם ולא יותר.

ואינני יודע איך קרה הדבר, אבל עלתה בדעתי מחשבה שקשה מאוד להסיר דאגה מלבם של אנשים

מבגרים, לעמת זאת הדבר קל מאוד אצל ילדים, מפני שבספריה אחת אפשר להעלות חינוך על שפתיהם, ולמחות דמעות מעיניהם. משום כך החלטתי לעשות לפחות את המעשה הטוב הזה, מפני שיותר מזה לא אוכל לעשות בערב ימי.

קניתי אפוא בפעם הראשונה כמה עוגיות וספריות וחלקתי אותן, אבל לא סגלתי לעצמי עדין שיטה וזה לא הלך טוב. במקשה הזמן קבעתי לעצמי: אתן ספריה לילד בשלושה מקרים: אם הוא בוכה מפני שפגעו בו. למשל אם יקחו ממנו ערמונים שאסף או מישהו יתן לו מכה, או משהו דומה. שנית, לא אתן ספריה על ענף שנעשה, אלא כפרס על עבודה, למשל אם ילד קטן סוחר סל כבד ובו ארוחת בוקר לאביו, או שילדה קטנה מכבסת לבנים או סוחבת תינוק שאינו קטן ממנה בהרבה; שלישית, במקרה שאבחינו בילד היושב באיזה מקום ומבטו בוהה באויר. כשאאתן לו ספריה, היא תעורר בו מחשבה לפחות לרגע. הוא יחשב מי האדון הזה, למה נתן לו ספריה, ואולי גם יעלו בראשו מחשבות אחרות.

עצוב מאוד כשאדם נוכח לדעת שאינו יכול לעשות יותר מפני שחסרים לו הכוחות והאמצעים, ומפני שבזבז בנעוריו כל כך הרבה מתנות שנתנו לו השמים. אבל טוב לי עם הספריות, מפני שלפחות אני משתדל לעשות משהו טוב בהתאם ליכולתי למרות שזה מעט מדי ומאחר מדי.

אינני יודע איך לכנות את הרצאת הספריות של אדון אינגנצי, אני רק יודע שהוא הרשים אותי. ובנוסף לכך קולו היה כל כך עצוב בשעת הקריאה.

- נו, ומה תאמר, אדוני?

- רק דבר אחד: אני משתתף בכנות בצערך.

הוא נשק את ראשי, אך לא כבדני בספריה, מפני שזה... לילדים.

המחברת שלו עדין נמצאת ברשותי. במקשה שבע-עשרה שנות חינוך האחרונות חלק אדון אינגנצי שבע מאות תשעים ושלושה פונטים של ספריות, וכל ספריה מסמנת בקו במחברת. אני אוהב את המחברת הישנה והמצהיבה של האיש התמהוני. לפעמים, כשגוברת עלי העיפות מחמת העבודה, אני פותח את המחברת וקורא:

"ליד חנות הממתקים עמד מתקן סירים קטן והתבונן במעדיני חג הפסחא. שלוש ספריות."

"מניה וולדז'ו אוספים שברי פחם על גדת הויסלה לחמום. שתי ספריות לכל אחד."

"יאש בוכה, מפני שהנערים לקחו לו מקל. ספריה."

"יזיזה הולכת עם אמה לשוק למכר מחצלות לגנוב נעלים. שתי ספריות" וכך הלאה ללא סוף.

ובאותה שעה אני מהרהר כמה חיוכים ומחשבות הצליח לעורר אותו אדם שעבודת השנים הרסה את בריאותו, עני, כמעט חסר ישע. אלו היה בעל אמצעים כלשהם, היה יכול לחלק ספרי למוד של פתות היסוד; אלו היה חזק יותר, היה יכול לחלק בדרך דומה השפלה. כן, אדם אחד מסויר לעבודה למען זולתו הוא ענק היכול לחולל נסים.

עברו שנים רבות מאז מותו של אדון אינגנצי, שהרפובליקה פחלים והיה בעל תבנת טבק הרבה שניחוחה עורר התפעלות בין מביני דבר בגן הססקי. סוד הכנת הטבק הלך עמו לקבר. אשר לספריות, ברגעי פנאי אני נהנה לקחתן עמי בלתי לארץ גדת הויסלה, כדי להוסיף קוים אחרים במחברתו של אדון אינגנצי.

